

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์คือ ความมีวินัยในตนเองกับตัวแปรด้านสภาพภูมิหลังของนักเรียน มี เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ที่พักขณะกำลังศึกษา จำนวนพี่น้องทั้งหมด ลำดับที่ การเป็นบุตร ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ตัวแปรด้านสภาพปัญหาส่วนตัว มี ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน มีการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว สภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดของการมัธยม กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลาง เฉพาะ เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2531 จำนวน 550 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมี แบบสอบถามความมีวินัยในตนเอง แบบสอบถามสภาพภูมิหลังและปัญหาส่วนตัว และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางบ้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกัน (Intercorrelation Coefficient) ของตัวทำนายด้วยกัน และตัวเกณฑ์กับตัวทำนายด้วยวิธีของเพียร์สัน คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation) ระหว่างตัวทำนายกับความมีวินัยในคน พร้อมทั้งสร้างสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Equation) โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบคัดเลือกตัวแปรเป็นลำดับขั้น (Stepwise method)

ผลการวิจัย

1. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลัง สภาพปัญหาส่วนตัว และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน พบว่าตัวแปรที่ร่วมกันทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ดีที่สุดมี 4 ตัวแปรคือ คะแนนเฉลี่ยสะสม การอบรมเลี้ยงดู ปัญหา

ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และเพศ โดยที่ทุกตัวทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .6089

คะแนนเฉลี่ยสะสม การอบรมเลี้ยงดู และ เพศหญิง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง ส่วนปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองกับความมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กันในทางลบ และตัวแปรทั้ง 4 สามารถร่วมกันทำนายความมีวินัยในตนเองได้ ร้อยละ 37.08 ($R^2 = .3708$)

1.1 สมการทำนายความมีวินัยในตนเองในรูปคะแนนดิบคือ

$$\begin{aligned} \text{ความมีวินัยในตนเอง} &= 2.3139 + .1132 (\text{เพศ}) + .16826 \\ &\quad (\text{คะแนนเฉลี่ยสะสม}) \\ &\quad - .1490 (\text{ปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง}) \\ &\quad + .1194 (\text{การอบรมเลี้ยงดู}) \end{aligned}$$

1.2 สมการทำนายความมีวินัยในตนเองในรูปคะแนนมาตรฐานคือ

$$\begin{aligned} \text{ความมีวินัยในตนเอง} &= .1643 (\text{เพศ}) + .4224 (\text{คะแนนเฉลี่ยสะสม}) \\ &\quad - .2051 (\text{ปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง}) \\ &\quad + .2221 (\text{การอบรมเลี้ยงดู}) \end{aligned}$$

2. จากการวิเคราะห์หาตัวแปรที่ใช้ทำนายความมีวินัยในตนเอง จากกลุ่มตัวแปรในแต่ละด้านได้ผลสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านภูมิหลัง

ตัวแปรที่สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ตัวแปรคือ คะแนนเฉลี่ยสะสม และ เพศ ค่าสหสัมพันธ์ทั้งหมดเท่ากับ .5117 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรทั้ง 2 นี้ สามารถร่วมกันทำนายความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 26.17 ($R^2 = .2617$)

2.2 ด้านสภาพปัญหาส่วนตัว

ปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความมีวินัยในตนเองและเป็นตัวแปรเพียงตัวเดียว ในด้านนี้ที่สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ $-.2610$ โดยสามารถทำนายความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 6.81 ($R^2 = .0681$)

2.3 ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน

ตัวแปรที่สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ตัวแปรคือ การอบรมเลี้ยงดู และสภาพที่อยู่อาศัย โดยสามารถร่วมกันทำนายความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 16.75 ($R^2 = .1675$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมดเท่ากับ .4092 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่ได้รับคัดเลือก เข้าในสมการถดถอยประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. คะแนนเฉลี่ยสะสม เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ดีที่สุด เนื่องจากนักเรียนในกลุ่มนี้กำลังมีการเปลี่ยนแปลง จากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่น อายุระหว่าง 13-15 ปี ทำให้เกิดความสับสนในการปรับตัว ผู้ที่ปรับตัว ได้ดีมีวินัยในตนเองสูงย่อมสามารถควบคุมตนเองได้ดี ก่อให้เกิดสมาธิและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ดีด้วย ดังที่ เมสเซอร์ (Messer 1972: 1456-1462) ได้พบว่า "การรู้สึกถึงการควบคุม ตนเองในด้านการศึกษาล่าเรียนนั้น นำไปสู่คะแนนสัมฤทธิ์ผลที่สูงขึ้น" "ขณะเดียวกันเด็กที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หรือฉลาดก็สามารถพัฒนาตนให้มีการควบคุมตนเองในด้านการศึกษาล่าเรียนได้ดีขึ้น เพราะวินัยในตนเอง เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จ ในการทำงาน และการศึกษาตามจุดมุ่งหมาย เนื่องจากมีความตั้งใจจริง มุ่งมั่นพยายาม" (วรรณวิภา ทองงอก 2517: 9) และ สุวัลยา วงษ์กระจ่าง (2524: 52) ได้พบว่าผู้ที่มีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีระดับการควบคุมตนเองสูงด้วย ดังนั้นนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจึงมีแนวโน้ม มีวินัยในตนเองสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทรา นิคมานนท์ (2517: 49-52) วิวัฒน์ อัสวาณิชย์ (2523: 53-56) และ โรจนา สุขพันธ์ (2530: 95) ซึ่งพบว่าวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การอบรมเลี้ยงดู เป็นตัวแปรที่สำคัญรองลงมาจากคะแนนเฉลี่ยสะสมในการ ทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่น การใช้เหตุผลในการลงโทษ การให้ความยุติธรรม การเอาใจใส่และการยอมรับฟังความคิดเห็นแนวโน้มจะมีวินัยในตนเองสูง สนับสนุนผลการวิจัยของ มุสเสน (Mussen 1969: 513-514) ที่พบว่า การฝึกวินัยให้แก่ เด็กโดยการให้เหตุผลและให้ความรัก เป็นวิธีการฝึกวินัยที่ให้ผลดีที่สุดและช่วยส่งเสริมพัฒนา การทางสติปัญญาของเด็กด้วย เพราะช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลและมาตรฐานของสังคมที่พ่อแม่ ต้องการ และจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูง เช่นเดียวกับกับ ฮอฟแมน (Hoffman 1970: 339-349) ที่พบว่า บิคาราคาที่ฝึกวินัยโดยการให้เหตุผล จะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่า เด็กที่ได้รับการฝึกวินัยโดยวิธีขึงความรัก และวิธีการรวบอำนาจ และเบอร์นาร์ด (Bernard

1972: 206-207) ที่กล่าวว่า เด็กต้องการวินัยที่เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับนับถือมากกว่าวินัยที่เกิดจากการใช้อำนาจบังคับ สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย วิวาทัน มูลสถาน (2523: 66-69) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยคือ การให้ความรัก ความอิสระ ความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักใช้ความคิด และเหตุผล จะส่งผลให้เด็กมีวินัยในตนเองสูง และพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองได้ดี แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขันมีแนวโน้มที่จะยับยั้งพัฒนาการความมีวินัยในตนเองของเด็ก เช่นเดียวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สอดคล้องกันกับ สุนารี เตะชะโชควิวัฒน์ (2527: 63-65) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปานะพันธุ์วิทยา และโรงเรียนเบญจมินทร์คอลเลจ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์

3. ปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิด เกี่ยวกับตนเอง เป็นตัวแปรสำคัญเพียงตัวเดียว

ที่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองในทางลบ สำหรับการทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนที่มีปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง มักจะไม่ยอมรับตนเอง สุรางค์ โค้วตระกูล (อ้างถึงใน สมชาย ธีธธนกุล 2526: 58) กล่าวว่า "วัยรุ่นประเภทนี้ชอบดีแต่ในตนเอง ไม่นับถือตนเอง และมองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง เป็นวัยรุ่นที่มีปมด้อยไม่ค่อยมีความสุข สุขภาพจิตไม่ดี มักหาทางออกในการแก้ไขปัญหามองถูก เป็นปัญหาด้านความประพฤติ" วัยรุ่นดังกล่าวจึงเป็นบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความภูมิใจในตนเองและจากการศึกษาของ สุนารี เตะชะโชควิวัฒน์ (2527: 67-68) พบว่า "วินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง แสดงว่าบุคคลที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงด้วย ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีวินัยในตนเองสูงย่อมมีลักษณะความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถปรับตัวเข้ากับระเบียบสังคมได้ดี ซึ่งลักษณะเหล่านี้ทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่า มีความสามารถและเป็นประโยชน์ต่อสังคม สำหรับผู้ที่มีวินัยในตนเองต่ำ มักจะทำอะไรขัดต่อกฎระเบียบสังคม ขาดความรับผิดชอบ ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ยาก ทำให้บุคคลสูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง" จากการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ว่าวัยรุ่นที่มีปัญหา

ด้านความรู้สึกรู้จักคิดเกี่ยวกับตนเองจะเป็นบุคคลที่ไม่ยอมรับตนเอง ขาดความเชื่อมั่น และขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งส่งผลในทางลบต่อการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน

4. เพศ เป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวหนึ่งที่สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะลักษณะความแตกต่างระหว่างเพศ ส่งเสริมต่อการปฏิบัติตนและการควบคุมตนเองได้แตกต่างกัน จากการวิจัยพบว่า เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองในทางบวก นั่นคือนักเรียนเพศหญิงมีแนวโน้มจะมีวินัยในตนเองสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ สมาร์ท และสมาร์ท ซึ่งพบว่าเด็กเพศหญิงมีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กเพศชาย (Smart and Smart 1967: 536-537 อ้างถึงใน บัณฑิตา หักดีอุคม 2523: 17) และตรงกับการวิจัยของ กรุณา กิจขยัน (2517:80) และวิวัฒน์ อัสวาณิชย์ (2523: 53-56) ซึ่งพบว่าเด็กเพศหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่าเพศชาย

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาถึงพัฒนาการเด็ก จะเห็นว่าในช่วงก่อนวัยรุ่นจนถึงวัยรุ่น เด็กเพศหญิงจะพัฒนาได้เร็วกว่าเด็กเพศชายทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ประกอบกับความใกล้ชิดการได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ การได้รับการอบรมสั่งสอนถึงค่านิยม และกฎเกณฑ์ของสังคม ของเด็กเพศหญิงมีมากกว่าเพศชายในวัยนี้ ทำให้เด็กเพศหญิงสามารถพัฒนาจริยธรรมทางด้านความมีวินัยในตนเองได้มากกว่า

จากผลการวิจัย พบว่ามีตัวแปรเพียง 4 ตัวเท่านั้นที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ซึ่งแสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 สามารถร่วมกันทำนายความมีวินัยในตนเองได้สูงสุด ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ไม่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่ได้รับเลือกเข้าอยู่ในสมการถดถอย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแนวโน้มจะมีวินัยในตนเองสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีวินัยในตนเองต่ำ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์ หรือผู้ปกครอง ควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ควรส่งเสริมให้เด็กที่เรียนดีได้คงความมีวินัยของตนเองไว้ เช่น ควรแสดงความชื่นชมและให้ความไว้วางใจ หรือเชื่อถือในการปฏิบัติอันถูกต้อง และควรเข้าใจถึงกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำว่า เด็กกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะมีวินัยในตนเองต่ำ

ด้วย การตื่นใจ การให้กำลังใจ การสร้างความสำเร็จในด้านใดด้านหนึ่ง จะช่วยยกระดับความมีวินัยของเด็กกลุ่มนี้ได้ เพราะการที่เด็กได้ประสบความสำเร็จย่อมจะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมองสิ่งคนในแง่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาวินัยในตนเองได้

ในการปกครองดูแลนักเรียนของครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ควรได้ดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างสม่ำเสมอ มีการชื่นชม เสริมกำลังใจโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขของเหตุผลและความรักเป็นที่ตั้ง นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งต้องการความรัก ความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ และคำแนะนำที่ดี ไม่ชอบการจู้จี้จกใจเกินไป การฝึกวินัยโดยใช้เหตุผลและให้ความรักจึงเป็นวิธีการฝึกวินัยที่ได้ผลดีที่สุด แต่ทั้งนี้พ่อแม่และครูอาจารย์ต้องสร้างความรัก และความศรัทธาให้เกิดขึ้นเสียก่อน แล้วจึงใช้กฎศัลบาย สร้างสถานการณหรือเงื่อนไขเพื่อปลูกฝังวินัยในตนเองให้เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสถานการณจริงหรือสถานการณจำลอง

นอกจากนี้ในการวิจัยยังพบอีกว่าปัญหาด้านความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนั้นการแนะนำให้คำปรึกษาจึงมีบทบาท

ที่สำคัญมากในการที่จะให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าของตนเอง การช่วยส่งเสริมให้เด็กได้ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือการทำงาน การมีอิสระไม่ถูกบังคับข่มขู่ ตลอดจนการปรับตัวภายใต้กฎระเบียบที่ไม่ขัดต่อหลักจิตวิทยาจนเกินไป จะช่วยลดปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกผิดที่เลวร้ายเกี่ยวกับตนเอง ก่อให้เกิดกำลังใจและความมั่นใจในการปฏิบัติตน ซึ่งจะส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองอย่างถาวร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ในการศึกษาความสัมพันธ์ทุกคู่ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความมีวินัยในตนเองที่นำศึกษาเพิ่มเติมคือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และตัวแปรเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชนหรือสื่อสารการบันเทิง เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เริ่มเข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อชีวิตคนไทยมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความมีวินัยในตนเอง โดยการเพิ่มตัวแปรบางตัวเข้าไปอีก และศึกษาโดยใช้วิธีวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวกับความมีวินัยในตนเองได้ชัดเจนขึ้น

2.3 ควรทำการวิจัยเชิงพัฒนาในด้านการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน

2.4 ควรศึกษาวิเคราะห์เจาะลึกลงไปสำหรับความเป็นมาของนักเรียนที่มีวินัยในตนเองสูง และนักเรียนที่มีวินัยในตนเองต่ำ